

Kraniocerebrální traumata

Filip Růžička

Neurologická klinika a Centrum klinických neurověd
Universita Karlova v Praze,
1. lékařská fakulta a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze
filip.ruzicka@vfn.cz

Epidemiologie

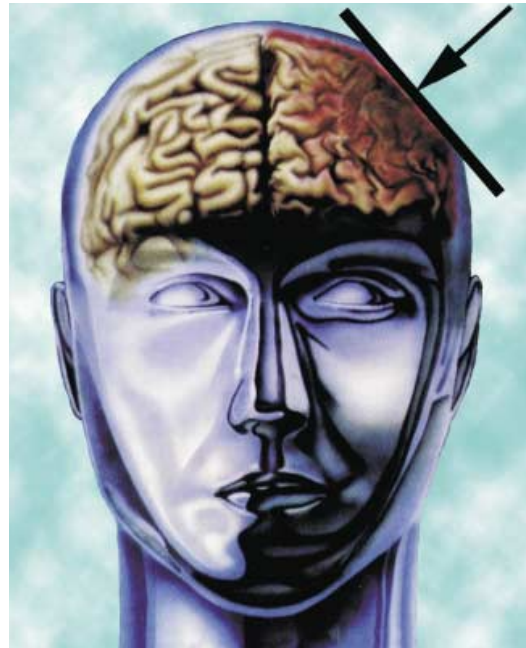
- **TBI- hospitalizace v Evropě: 262/100 000/rok**
- **TBI mortalita: 10-15/100 000/rok**
- **incidence mTBI/komocí- 600/100 000/rok**
- děti (4), muži (15-25), skupina nad 65 let
- pády
- dopravní úrazy,
- násilí
- sportovní úrazy
- vojáci

Etiopatogeneze- mechanismy

TUPÁ/ZAVŘENÁ	Kontaktní
	Inerciální <ul style="list-style-type: none"> - translační - rotační
PENETRUJÍCÍ	střelná poranění (penetrující)
	bodná poranění, ostatní
VÝBUCHY	výbušniny, vojáci

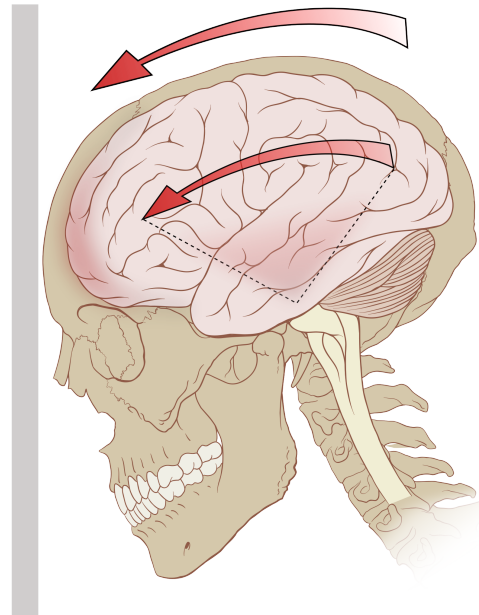
Tupá- kontaktní

- **Kontaktní síly** ➔ **kontuze, epidurální hematom, fraktury lebky**

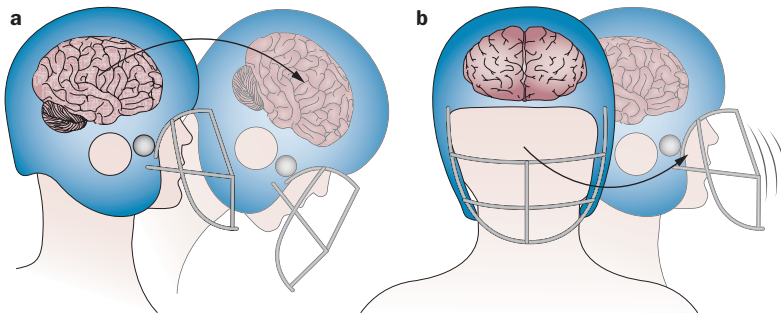
Tupá- translační

- Translační inerciální síly ➡ **kontuze, intracerebrální hematom**

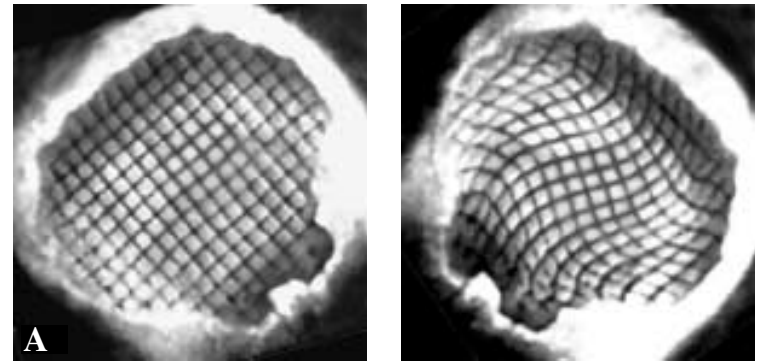

Tupá (rotační)

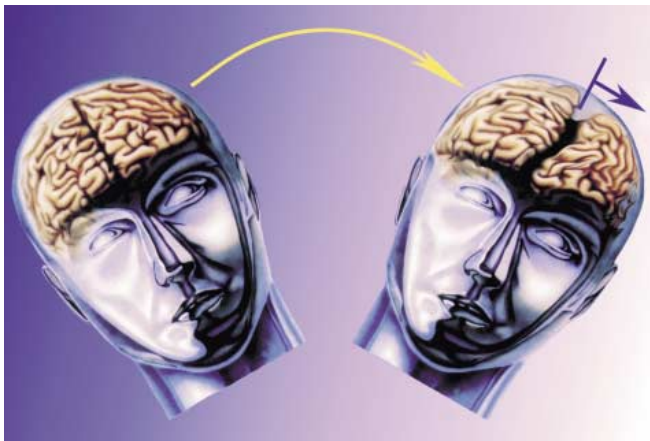
- Rotačně působící inerciální síly ➔ difusní axonální poranění, subdurální hematom

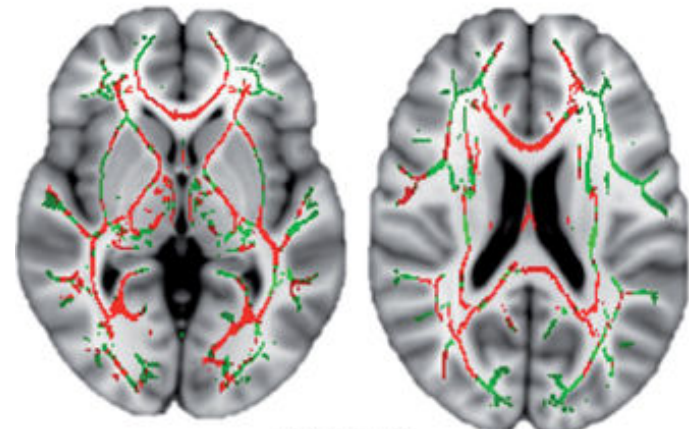
Jordan, 2013, Nature

Smith and Meaney,, 2000

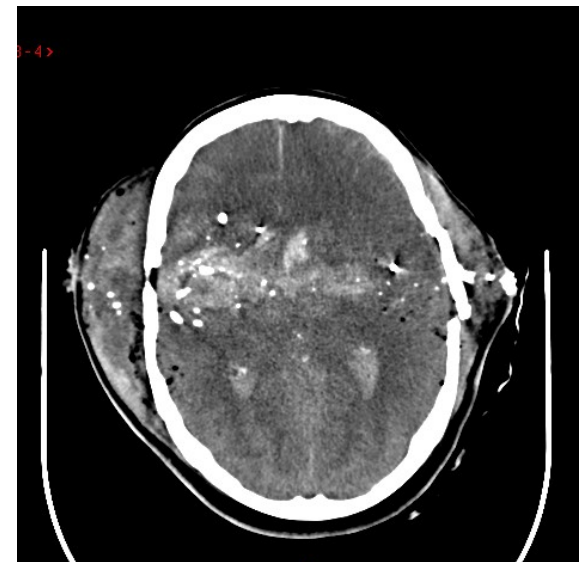
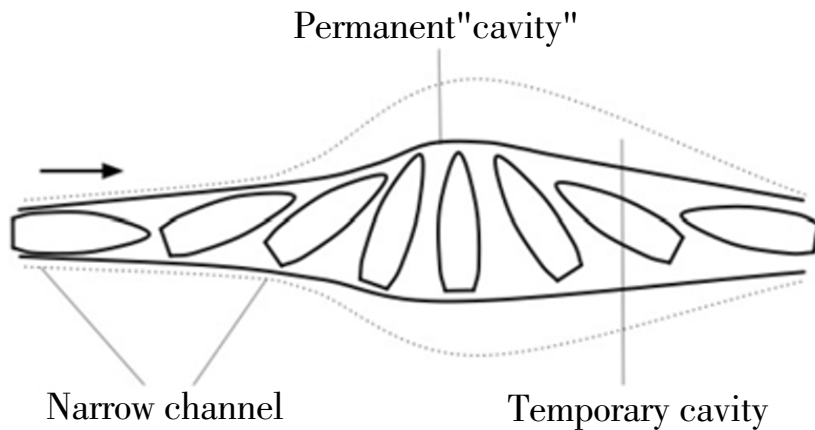
Smith and Meaney,, 2000

Sharp, Scott, Leech, 2014, Nature

Penetrující poranění

- **Nízkorychlostní** → poranění podél trajektorie penetrace
- **Vysokorychlostní (>600m/s)** → rozsháhlá devastace mozku, kavitace, rázová vlna

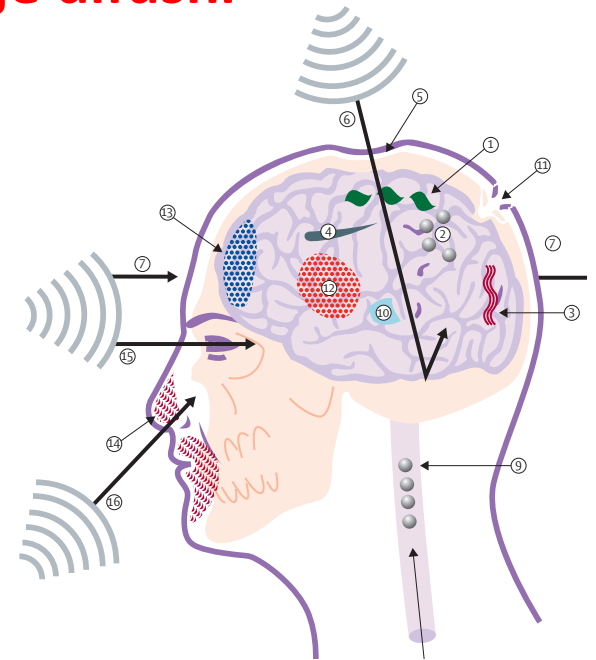

Stefanopoulos et al.,2014

Weerakkody&Stanislavsky, Radiopaedia

Výbuchy

- rázová (tlaková) vlna
- akcelrace/decelerace hlavy
- letící předměty
- možné všechny typy poranění, **nejčastěji je difusní**

Rosendfeld, et al., 2013, Lancet

Distribuce poranění mozku

**Ložisková
poranění**

**Difusní
poškození**

**Poranění
lebky**

Ložisková poranění mozku

Ložisková poranění mozku

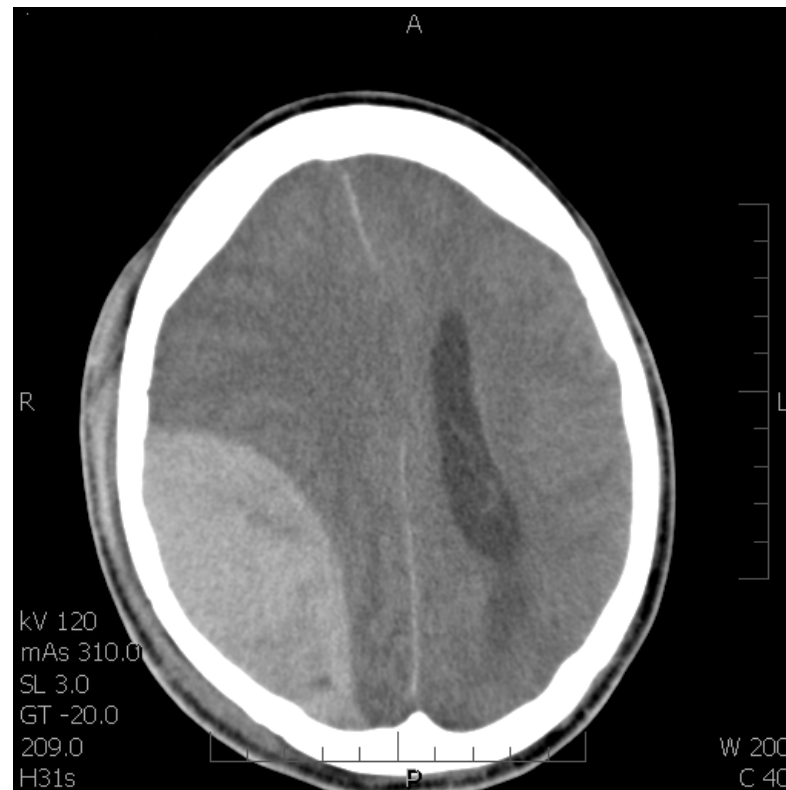
➤ PRIMÁRNĚ FOKÁLNÍ PŘÍZNAKY

- paréza
- fatická porucha
- okohybná porucha
- porucha hlavových nervů
- behaviorální příznaky

➤ SEKUNDÁRNĚ PORUCHA VĚDOMÍ

- při nitrolební hypertenzi
- kompresi kmene

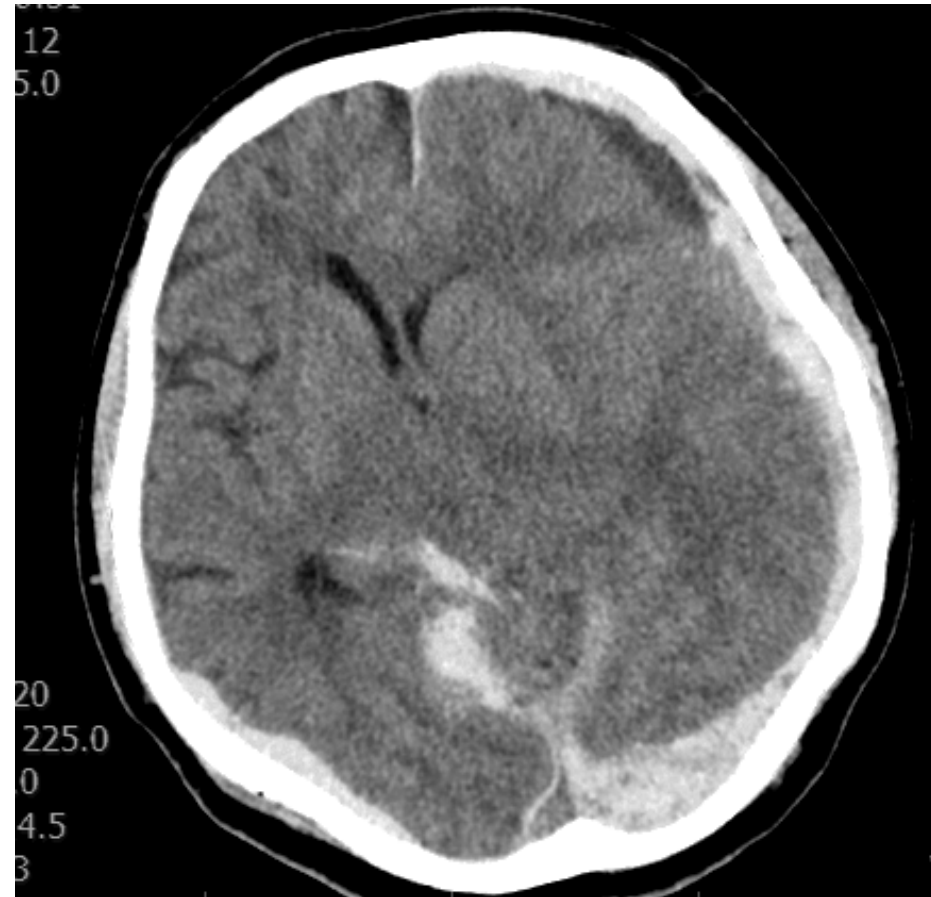
Epidurální hematom (EDH)

Epiduralní hematom (EDH)

- **zdroj:** arteria meningea media, v 15 % durální sinus
- postihuje spíše
- **mladší dospělí** (dura neadheruje ke kosti)
- **CT mozku:** hyperdenzní extracerebrální kolekce čočkovitého tvaru
- **klinika:** kontra(ipsi)laterální hemiparéza – porucha vědomí – ipsilaterální mydriáza
- „lucidní interval“ jen <30%
- **mortalita (léčeného pacienta):** 12 %

Akutní subduralní hematom (SDH)

MUDr. S. Raev, NNH

Akutní subduralní hematom (SDH)

- **zdroj:** přemostující žíly, kortikální cévy
- často spojen s **dalším postižením mozku** jako kontuze, lacerace, difusní axonální poranění
- **CT mozku:** hyperdenzní lem extracerebrálně srpkovitého tvaru
- **klinika:** kontra(ipsi)laterální hemiparéza – porucha vědomí – ipsilaterální mydriáza
- izolovaný ASDH <10 mm může být i klinicky asymptomatický
- **mortalita** 50-90 %, u starších pacientů na antikoagulaci 90-100 %

Chronický subdurální hematom

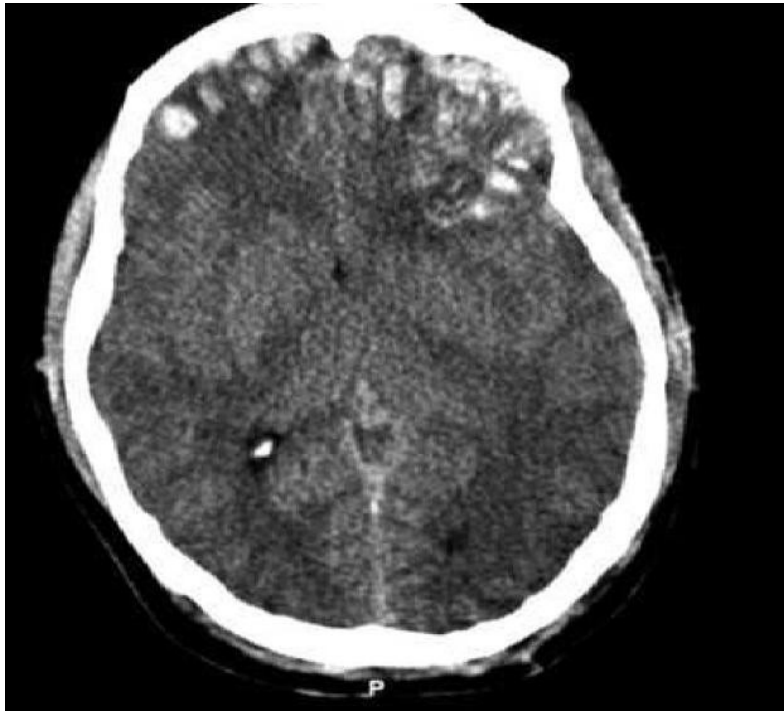

MUDr. S. Raev, NNH

- **rizikové faktory:** mozková atrofie (věk nad >60 let, abusus alkoholu), pády, koagulopatie
- **zdroj:** drobné zakrvácení z přemostující žíly do subdurálního prostoru - **indukce zánětlivé reakce**
  - 1) vznik granuláční tkáně s novotvorbou kapilár bez souvislé endoteliální výstelky,
  - 2) aktivace a pronikání fibroblastů do koagula a jeho zkapalnění fibrinolytickým působením, vazivové membrány
  - 4) zvětšování hematomu- opakovaným krvácení z novotvořených kapilár
- projeví se **za >3 týdny** od úrazu
- trauma v anamnéze <50 %
- **CT mozku:** hypodenzní lem extracerebrálně většinou srpkovitého tvaru
- **klinika nespecifická:** bolesti hlavy, zmatenost, hemiparéza, epileptický záchvat
- **mortalita 0.5 %**

Kontuze a krvácení

Kontuze a intracerebrální krvácení

- přímé zhmoždění mozkového parenchymu
- **fronto- a temporo-polární oblasti**
- přímý (coup injury) a protilehlý náraz (contre-coup)
- zvětšení během 24h, nárůst otoku
- opožděné prokrvácení 25%
- příznaky:
  - fokální příznaky
  - při nitrolební hypertenzi porucha vědomí
- prognóza malé kontuze velice dobrá

Difusní poranění mozku

Obecná klinická charakteristika

Příznaky: komplexní, méně topicky vyhraněná symptomatika:

➤ **v lehčích případech**

- somatické/motorické/sensorické
- vegetativní
- kognitivní
- emoční
- behaviorální
- poruchy spánku

➤ **v těžších případech**

- protrahovaná porucha vědomí

Lehká difusní poranění/mTBI/komoce

Somatické/motoriké/ senzorické/vegetativní	Kognitivní/spánkové	Neuropsychiatrické
bolesti hlavy	dezorientace	apatie
nauzea	poruchy pozornosti	únava
fonofobie	anterográdní amnézie	úzkostnost
fotofobie	retrográdní amnézie	poruchy nálady
rozmazané vidění	zpomalení PM tempa	iritabilita
epileptický záchvat	hypersomnie/insomnie	impulzivita
zvracení		agresivita
dysartrie		agitace
ataxie		
poruchy stoje a chůze		

Obecná klinická charakteristika

Příznaky: komplexní, méně topicky vyhraněná symptomatika:

➤ **v lehčích případech**

- somatické/motorické/sensorické
- vegetativní
- kognitivní
- emoční
- behaviorální
- poruchy spánku

➤ **v těžších případech**

- protrahovaná porucha vědomí

Obecná klinická charakteristika

Příznaky: komplexní, méně topicky vyhraněná symptomatika:

➤ **v lehčích případech**

- somatické/motorické/sensorické
- vegetativní
- kognitivní
- emoční
- behaviorální
- poruchy spánku

➤ **v těžších případech**

- protrahovaná porucha vědomí

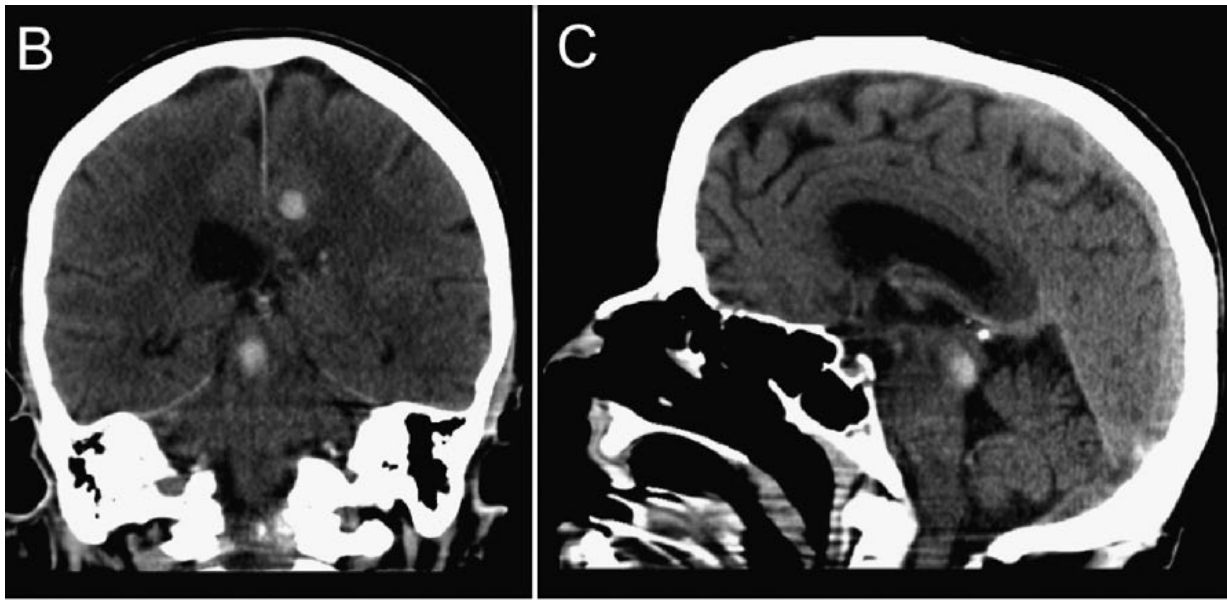
Difúzní axonální poranění

- součástí **těžkých poranění mozku**
- axonotomie se rozvíjí postupně během dnů (sekundární mechanismy)
- hlavní příčina trvajícího postižení po traumatu
- příznaky: iniciálně různě protrahovaná těžká porucha vědomí
- prognóza:
  - vegetativní stav nebo
  - těžké kognitivní
  - motorické
  - behaviorální a emoční postižení

Disconnection of the Ascending Arousal System in Traumatic Coma

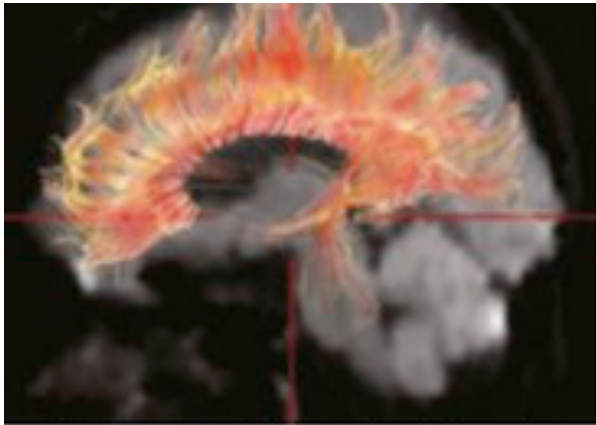
Brian L. Edlow, MD, Robin L. Haynes, PhD, Emi Takahashi, PhD, Joshua P. Klein, MD, PhD, Peter Cummings, MD, Thomas Benner, PhD, David M. Greer, MD, MA, Steven M. Greenberg, MD, PhD, Ona Wu, PhD, Hannah C. Kinney, MD, and Rebecca D. Folkerth, MD

CT náleží u difusního axonálního poranění

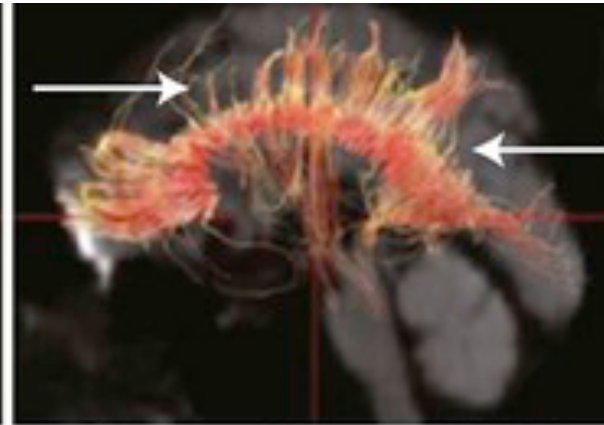

Diffusion tensor imaging fiber tractography for evaluating diffuse axonal injury

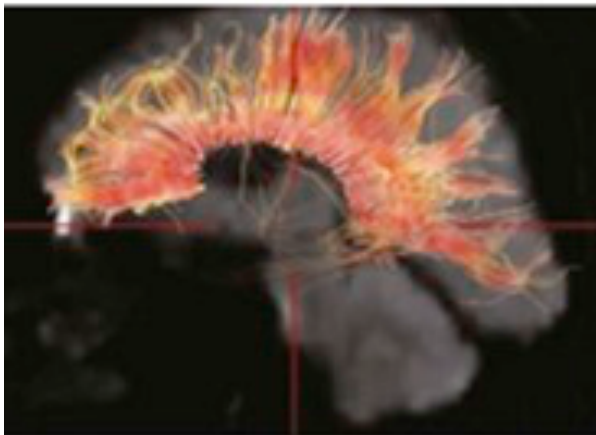
Ken Sugiyama, Takeo Kondo, Shuichi Higano, Minoru Endo, Hiroshi Watanabe, Keiichiro Shindo & Shin-Ichi Izumi

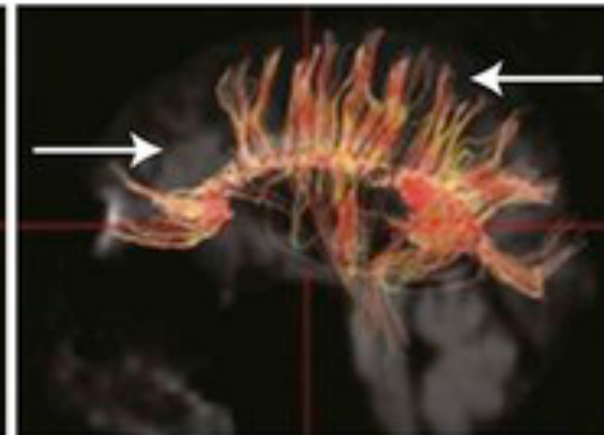
A 27-year old healthy female volunteer

A 26-year old male with DAI

A 36-year old healthy male volunteer

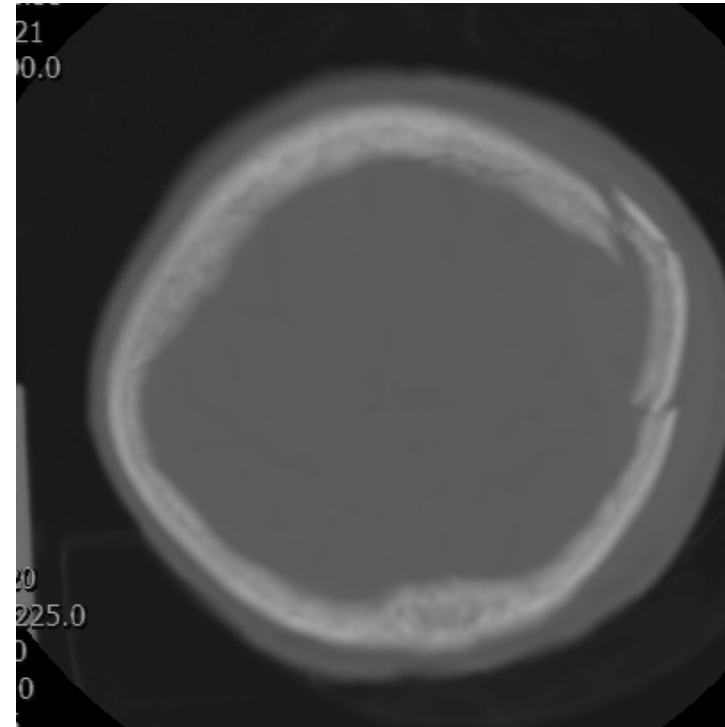
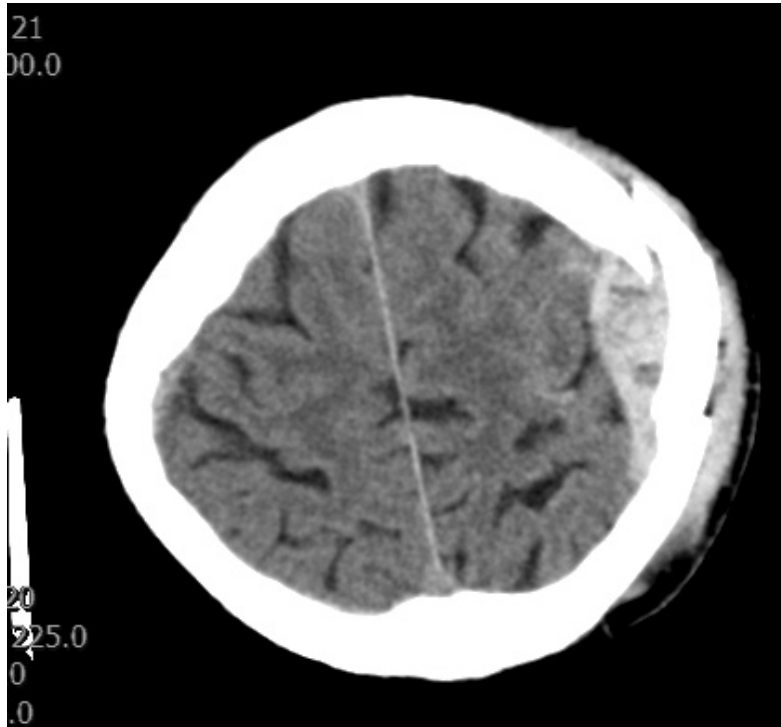
A 34-year old male with DAI

Poranění lebky

Fraktury kalvy

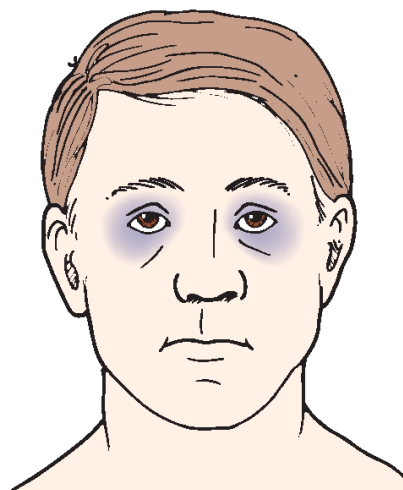
- **Lineární**
  - bez vpáčení úlomků
  - konzervativní terapie
- **Impresivní**
  - s vpáčením úlomků
  - riziko poškození tvrdé pleny
  - 85% jsou otevřené – infekce, likvorea
  - nitrolební poranění
  - operační řešení

Zlomeniny lebky

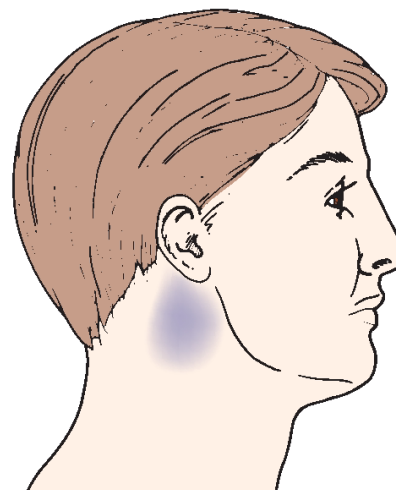

Fraktury spodiny lebeční

- poranění MN! (I., II., III, IV, VI., VII, VIII)
- brýlový hematom, hemotympanum, rinorea, otorea, pnemocephalus
- frontobazální, temporobazální

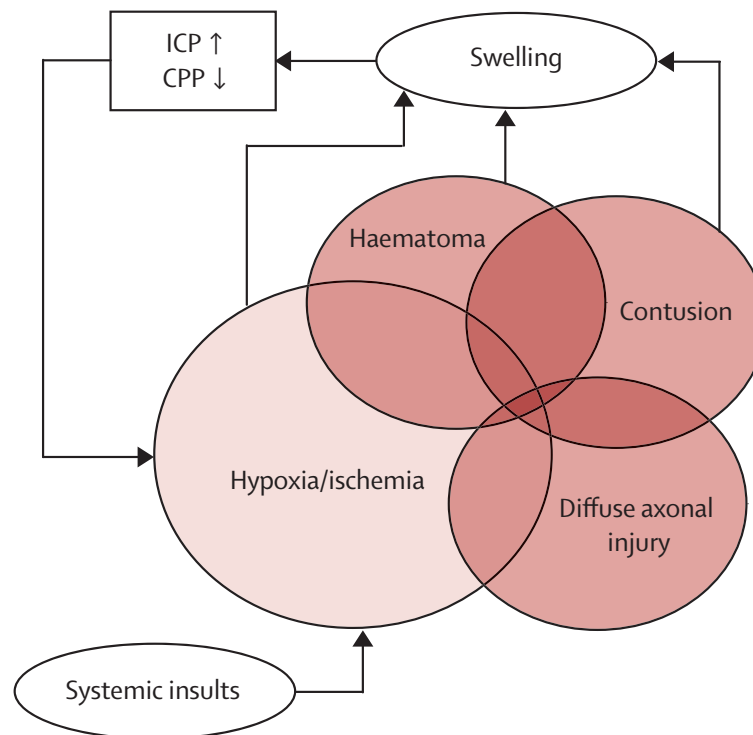

B Raccoon's eyes

C Battle's sign

Etiopatogeneze- patofyziologie

Maas et al., 2008, Lancet Neurology

PRIMÁRNÍ PORANĚNÍ		vzniká v okamžiku úrazu
SEKUNDÁRNÍ PORANĚNÍ	Intrakraniální	vazogenní a cytotoxický edém, progresse a tlak hematomů, nitrolební hypertenze, herniace a hypoperfuze mozkové tkáně, neuroinfekce, hydrocefalus
	Systémové	hypoxie, hypotenze, hyperkapnie, hypertermie, hyper nebo hypoglykémie, systémové infekce, sepse

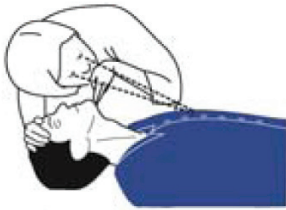
Diagnostika a management

Diagnostika a management

- zhodnocení vitálních funkcí (obecně ABCD)
- zhodnocení vědomí a tíže poranění (GSC)
- zhodnocení mnestických a kognitivních funkcí
- ložiskové neurologické příznaky
- zevní poranění hlavy
- výtok krve či serózní tekutiny z nosu a uší
- sdružená poranění (polytraumata)
- CT mozku a vyšetření Cp
- zhodnocení anamnézy a rizikových faktorů

ABCD (kde je chyba na obr.?)

Breathing

Look, listen and feel

Circulation

Heart rate

Capillary refill time

Disability

Alert
Voice responsive
Pain responsive
Unresponsive

Airway

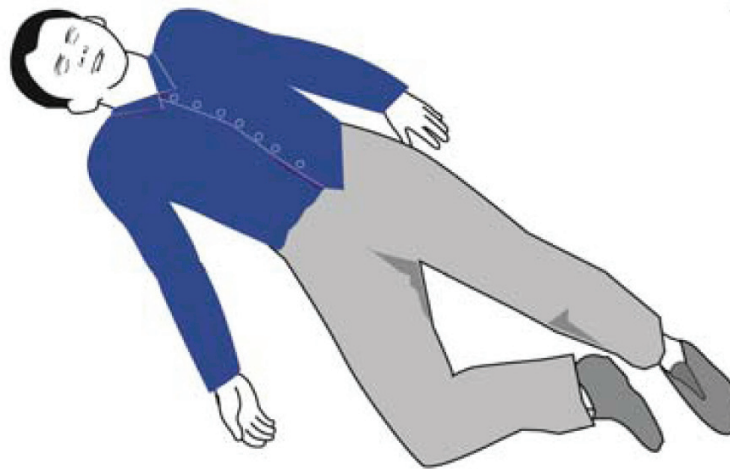

Head tilt and chin lift

Exposure

Remove clothing

Glasgow Coma Scale (GCS) skóre

Otevírání očí	Spontánně	4
	Na slovní výzvu	3
	Na bolestivý podnět	2
	Neotevře	1
Nejlepší slovní odpověď	Orientován a konverzuje	5
	Dezorientován a konverzuje	4
	Neadekvátní výrazy a slova	3
	Nesrozumitelné zvuky	2
	Žádná odpověď	1
Nejlepší motorická odpověď	Provede žádaný pohyb	6
	Cíleně lokalizuje bolest	5
	Cílený úhybný manévr	4
	Dekortikační odpověď	3
	Decerebrační odpověď	2
	Žádná odpověď	1

Rozdělení kraniocerebrálních traumat

TBI	Těžká	Středně těžká	Lehká ~ komoce
GCS	3-8	9-12	(13)14-15
LOC	>24 h	30 min.-24 h	<30 min.
PTA	>7 dnů	1–7 dnů	<1den
			jakákoli perioda: <ul style="list-style-type: none"> • dezorientace • transientních fokálních neurologických příznaků
Abnormální CT	90 %	60 %	<10 %
Neurochirurg	40 %	20 %	0.5 %

Diagnostika a management

- zhodnocení vitálních funkcí (obecně ABCD)
- zhodnocení vědomí a tíže poranění (GSC)
- zhodnocení mnestických a kognitivních funkcí
- ložiskové neurologické příznaky
- zevní poranění hlavy
- výtok krve či serózní tekutiny z nosu a uší
- sdružená poranění (polytraumata)
- CT mozku a vyšetření Cp
- zhodnocení anamnézy a rizikových faktorů

Orientace

Který je měsíc?	0	1
Jaké je dnes datum?	0	1
Který je den v týdnu?	0	1
Jaký se píše rok?	0	1
Kolik je právě teď hodin? (plus mínus jedna hodina)	0	1

Skór orientace /5

Krátkodobá paměť

Seznam	pokus 1		pokus 2		pokus 3		alternativní seznam slov		
loket	0	1	0	1	0	1	svíčka	dítě	prst
jablko	0	1	0	1	0	1	papír	opice	koruna
koberec	0	1	0	1	0	1	cukr	parfém	deka
sedlo	0	1	0	1	0	1	sendvič	soumrak	citrón
bublina	0	1	0	1	0	1	vozík	žehlička	hmyz

Celkem

Celkový skór krátkodobé paměti /15

Pozornost: opakování čísel pozpátku

Seznam	pokus 1		alternativní seznamy číslic					
4-9-3	0	1	6-2-9		5-2-6		4-1-5	
3-8-1-4	0	1	3-2-7-9		1-7-9-5		4-9-6-8	
6-2-9-7-1	0	1	1-5-2-8-6		3-8-5-2-7		6-1-8-4-3	
7-1-8-4-6-2	0	1	5-3-9-1-4-8		8-3-1-9-6-4		7-2-4-8-5-6	

Pozornost: měsíce pozpátku (1 bod za celou sekvenci správně)

prosinec-listopad-říjen-září-srpen-července-červen-květen-duben- březen-únor-leden	0	1
---	---	---

Pozornost: celkový skór /5

Oddálené vybavení slov

Skóre oddáleného vybavení /5

Celkové skóre vyšetření /30

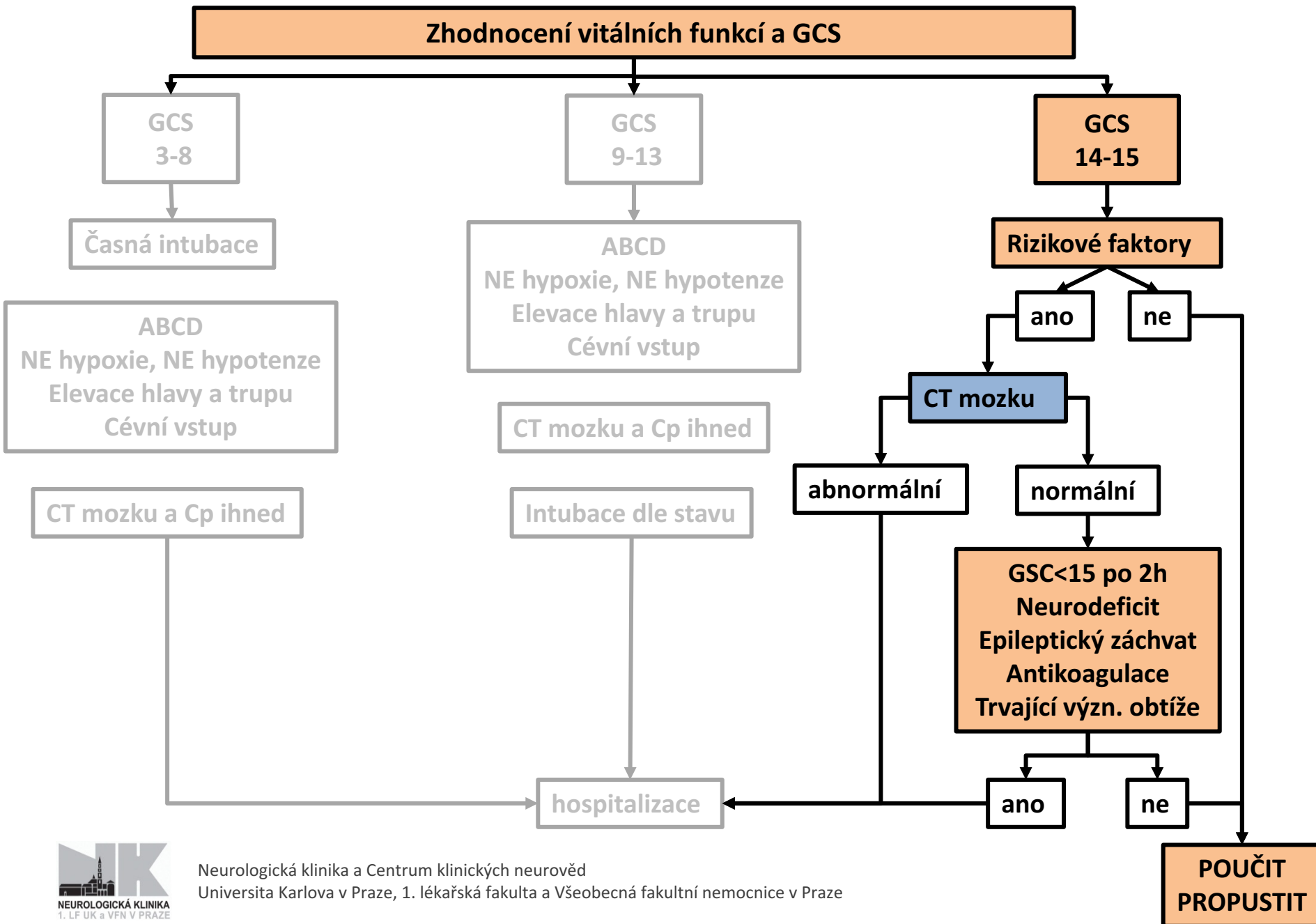
Rizikové faktory – indikace k CT hlavy !!!

- věk nad 65 let
- GCS < 15 za 2 hodiny nebo deteriorace během observace
- zvracení 2x a více
- bolesti hlavy
- ztráta vědomí více jak 2 minuty
- fokální neurologický deficit, přetrvávající porucha paměti
- epileptický záchvat
- známky fraktury baze lebni,
- nebezpečný mechanismus úrazu
- antikoagulancia
- intoxikace- relativní indikace

pokud je CT hlavy indikované provádí se bez odkladu

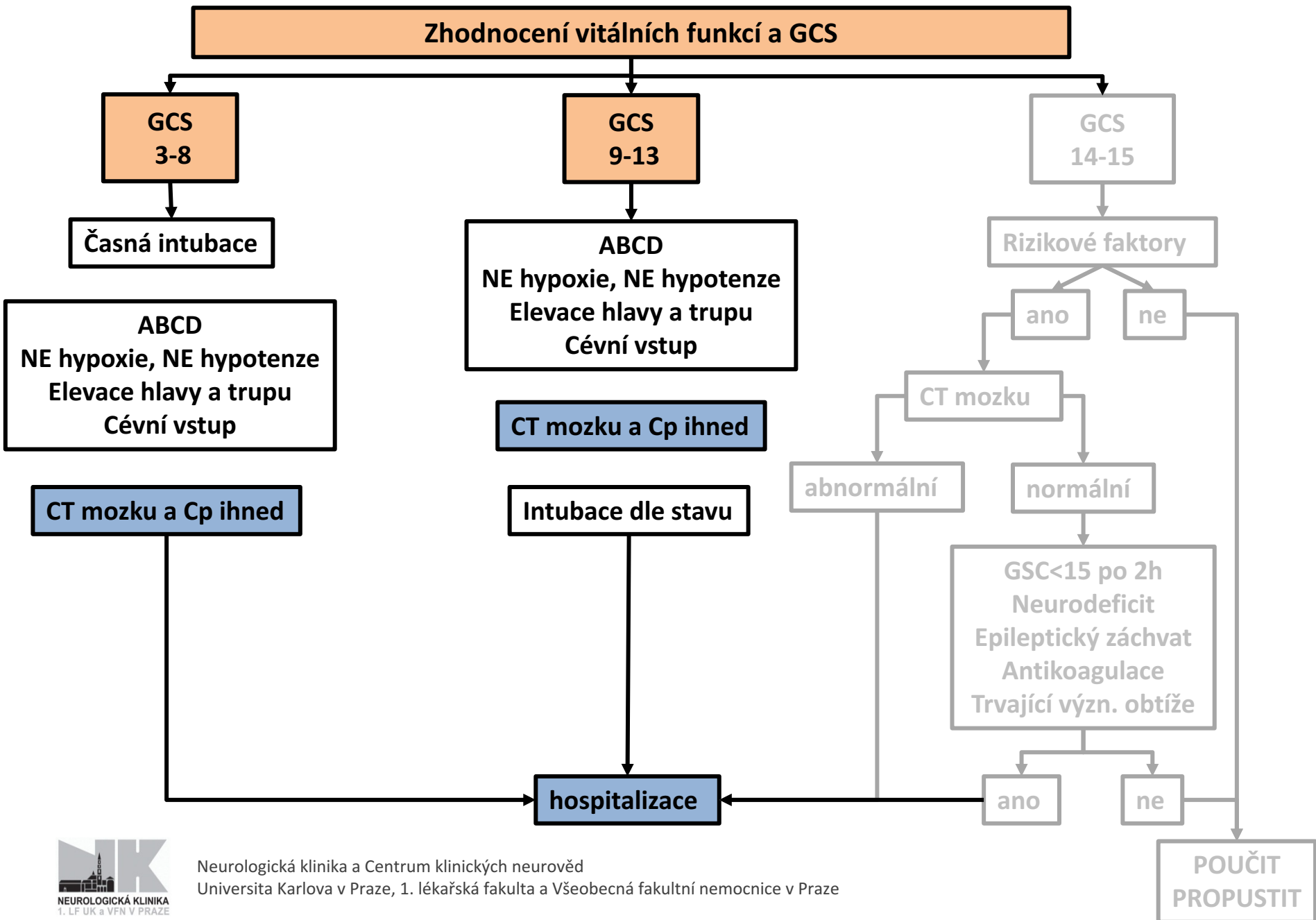
KRANIOCEREBRÁLNÍ TRAUMATA - TRIÁŽ

Bezpečně lze propustit

- GCS 15/15
- Není neurologický deficit
- Není porucha chování, paměti, kognice
- Normální CT nebo žádná indikace k CT
- Postkomoční obtíže se zlepšují nebo žádné nejsou
- Pacient je poučen
- Má sociální zázemí
- Schopen se včas vrátit do nemocnice

KRANIOCEREBRÁLNÍ TRAUMATA - TRIÁŽ

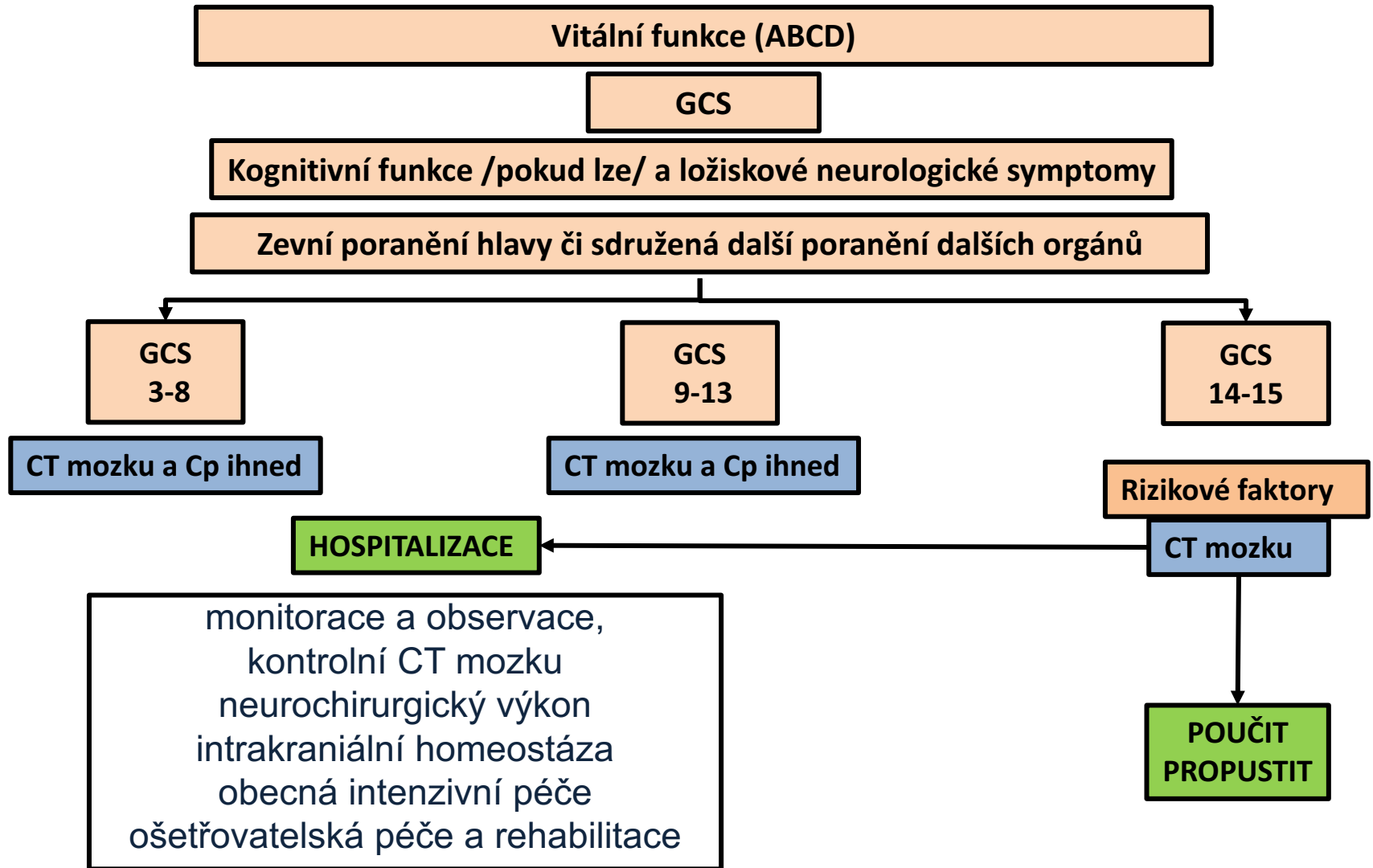
Management při hospitalizaci

- monitorace a observace, opakovaná klinická vyšetření, event. opak. CT mozku
- **zvážení indikace k neurochirurgickému výkonu**
- **zajištění intrakraniální homeostázy**
  - monitorace a terapie **zvýšeného nitrolebního tlaku**
  - terapie posttraumatických epileptických záchvatů
- **obecná intenzivní péče**
  - oxygenace (ne hypoxie), oběhová stabilita (ne hypotenze), péče o vnitřní prostředí a nutriční, terapie infekčních komplikací, prevence trombembolismu, stresového vředu, terapie bolesti
- **ošetřovatelská péče a rehabilitace**

Neurochirurgický výkon

- **epidurální hematom**
  - indikace: objem hematomu $> 30\text{cm}^3$ bez ohledu na GCS
  - evakuace z kraniotomie
- **akutní subdurální hematom**
  - indikace: **ASDH** $> 10\text{ mm}$ nebo středočarový **posun** $> 5\text{ mm}$, bez ohledu GCS, nebo klinicky symptomatický a pokles GCS o dva a více bodů
  - evakuace z krani(ek)tomie
- **chronický subdurální hematom**
  - indikace: symptomatický nebo $> \text{cca } 1\text{ cm}$ tloušťky
  - evakuace z návrtu
- **kontuze/IC hematom**
  - indikace progresivní neurologická deteriorace, nitrolební hypertenze
  - evakuace z kraniotomie

Souhrn

Prognóza a trvalé následky

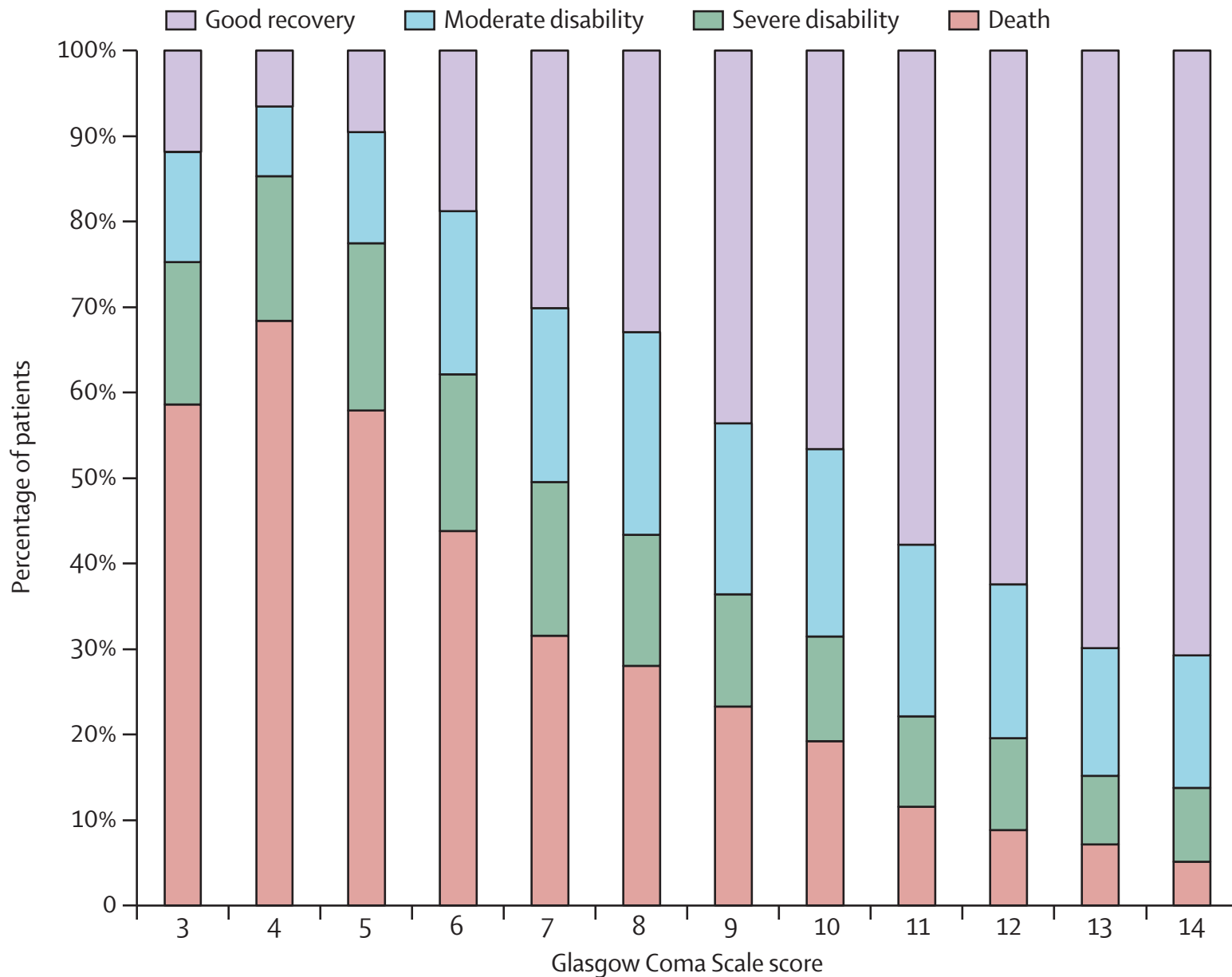
Prognóza a trvalé následky

- **Prognostické faktory:**
  - věk
  - GCS
  - PTA
  - stav zornic
  - přítomnost hypoxie, hypotenze
  - glykémie
  - koncentrace hemoglobinu
  - koagulační vyšetření
  - nález na CT

(IMPACT: <http://www.tbi-impact.org/>; CRASH: <http://www.crash2.lshtm.ac.uk>).

6. měsíc od traumatu

Teasdale et al., 2014

Prognóza – středně těžká až těžká TBI

TBI	Těžká	Středně těžká	Lehká ~ komoce
GCS	3-8	9-12	(13)14-15
Mortalita	60-40 %	20-10 %	0.1 %
Dobrá úzdrava	10-30 %	40-60 %	80 %

- **Trvalé psychické a kognitivní změny-** zásadní pro kvalitu života (více než motorický deficit)
- **Demence**
- Fokální neurologický deficit
- Epilepsie- 13%
- Riziko neurodegenerace (i po jednorázovém poranění)

Kóma, vegetativní stav a další vývoj

- **největší zlepšení prvních 6 měsíců, pomalejší zlepšování do 24 měsíců, poté stagnace**
- **Perzistující vegetativní stav**
  - > 4 týdny
- **Permanentní vegetativní stav**
  - traumatický > 12 měsíců
- **Stav minimálního vědomí**
- **Demence**
- **Kognitivní- exekutivní, paměť, pozornost, PM tempo**
- **Emoční a behaviorální poruchy**

Prognóza – lehká poranění (komoce)

Postkomoční syndrom

anamnéza úrazu hlavy

+ minimálně tři s následujícími symptomů

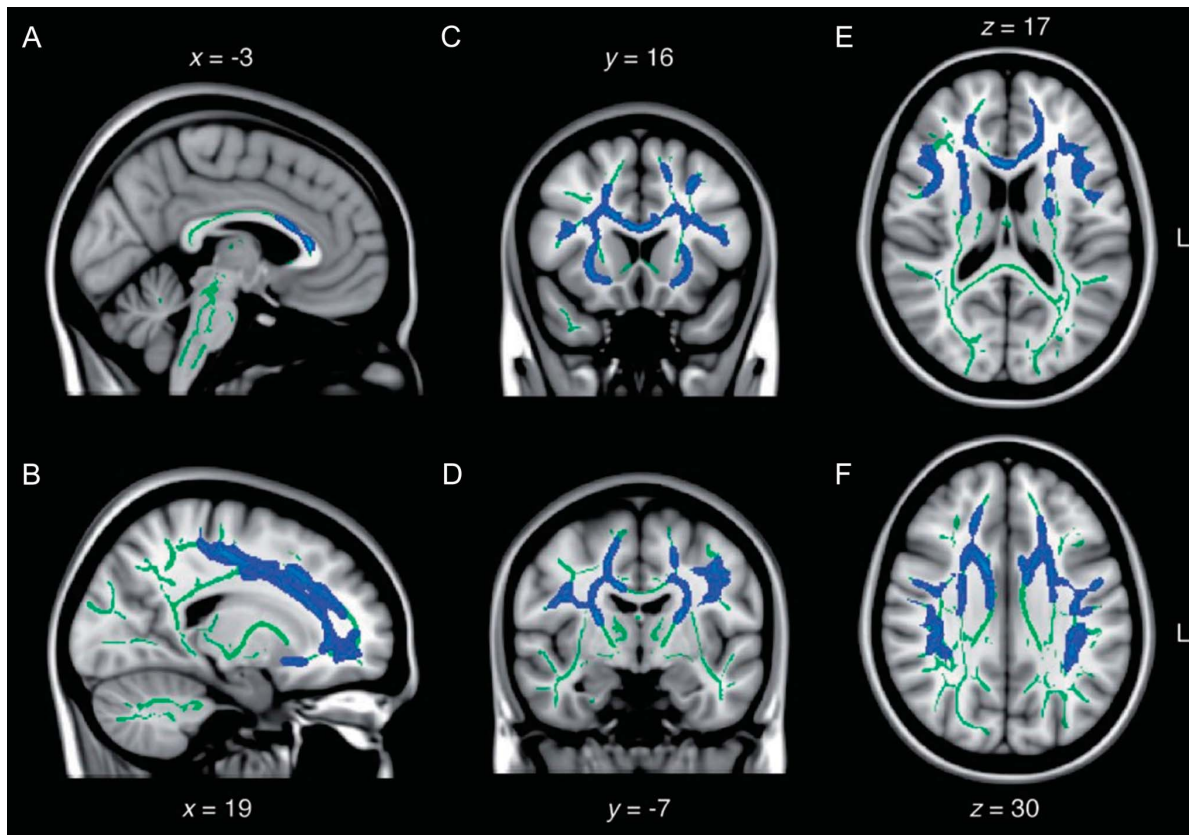
- bolest hlavy
- závrať
- únava
- podrážděnost,
- nespavost,
- poruchy koncentrace,
- paměťové obtíže,
- snížená tolerance stresu, emočního vzrušení nebo alkoholu

- Plná úprava stavu- odhad > 80%
- Postkomoční syndrom (PCS)- 10-40% déle než rok
- Riziko neurodegenerativního onemocnění u opakovaných mTBI- CTE, PN ?

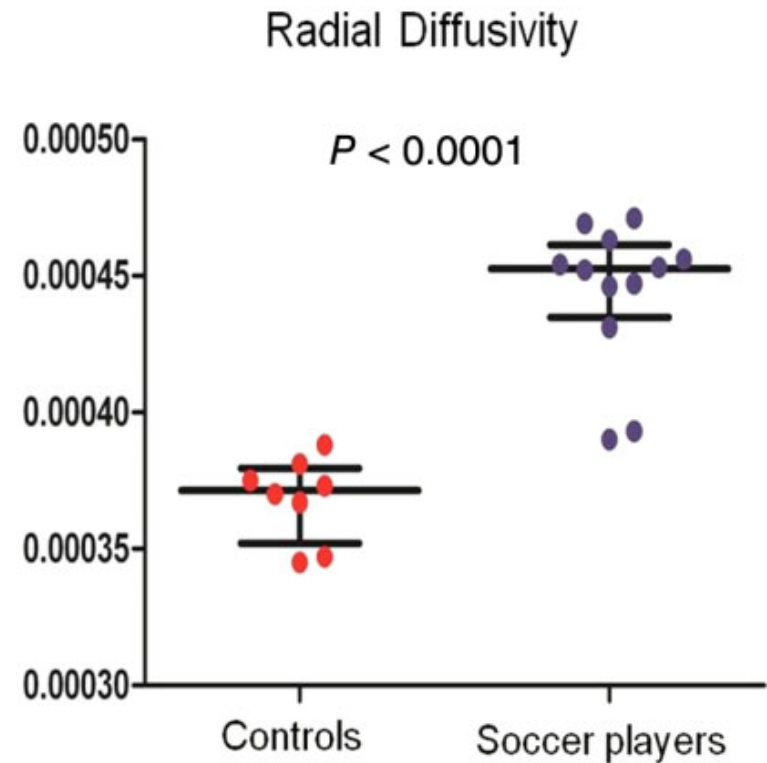
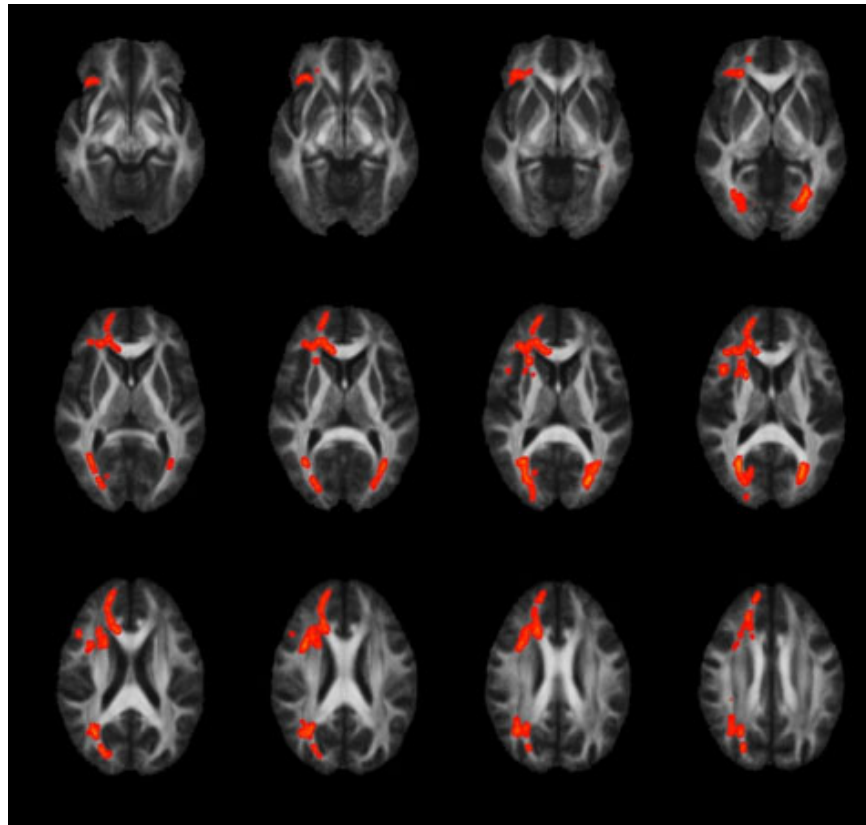
Pozdní následky u opakovaných mTBI

Diffuse white matter tract abnormalities in clinically normal ageing retired athletes with a history of sports-related concussions

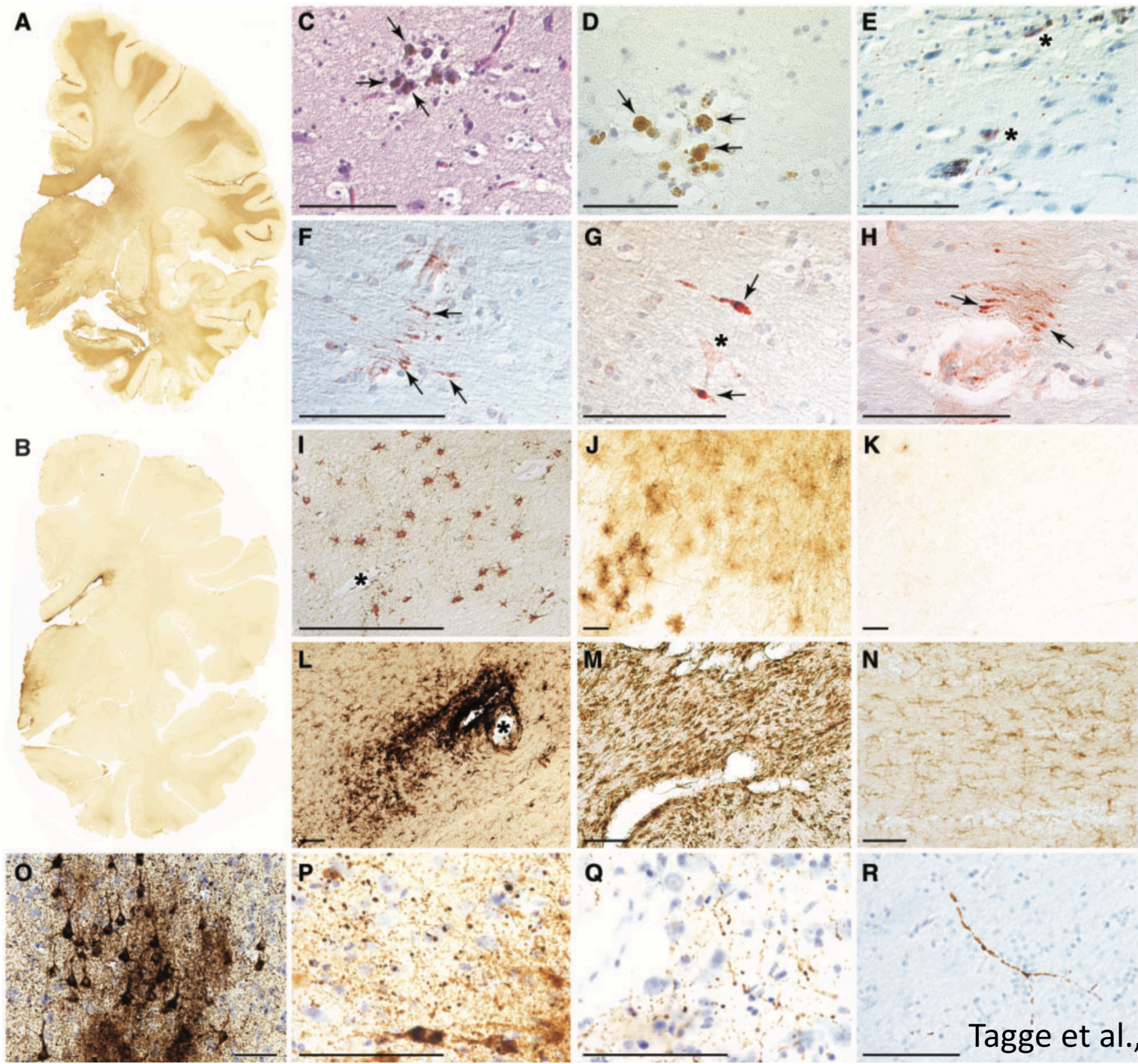
Sebastien Tremblay,¹ Luke C. Henry,² Christophe Bedetti,³ Camille Larson-Dupuis,^{3,4} Jean-François Gagnon,^{3,5} Alan C. Evans,^{6,7} Hugo Théoret,^{4,8} Maryse Lassonde^{4,8} and Louis De Beaumont^{3,9}

White Matter Integrity in the Brains of Professional Soccer Players Without a Symptomatic Concussion

Koerte et al. 2012

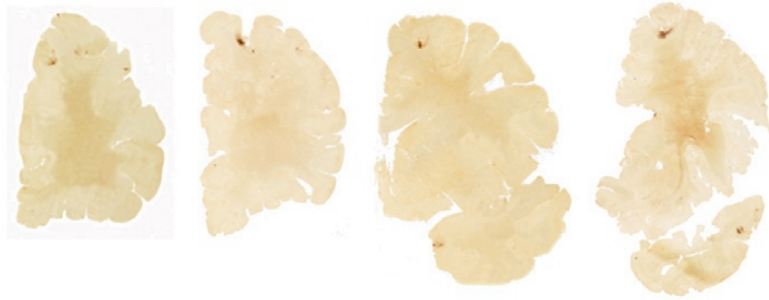

CHRONICKÁ TRAUMATICKÁ ENCEPHALOPATIE- příznaky

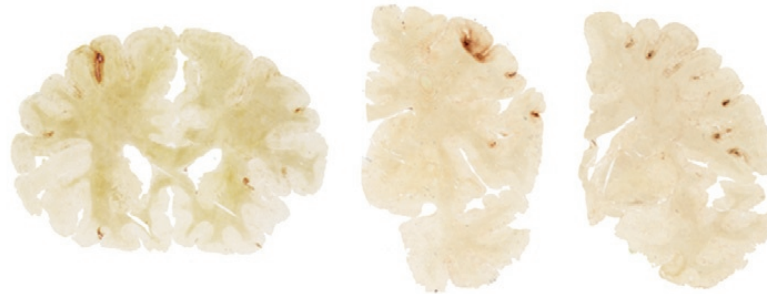
- **emoční/behaviorální**
  - agresivita, iritabilita, impulsivnost
  - apatie, anxieta, deprese
- **kognitivní**
  - poruchy koncentrace, paměti, exekutivních funkcí
  - poruchy visuospeciální orientace
  - syndrom demence
- **neurologické**
  - dysatrie
  - spasticita
  - ataxie
  - parkinsonský syndrom
  - poruchy stoje a chůze

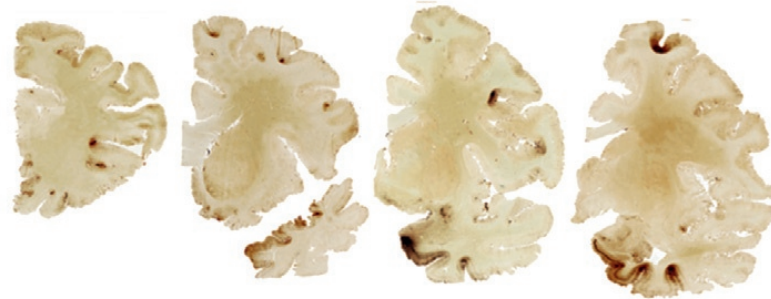
Stage I

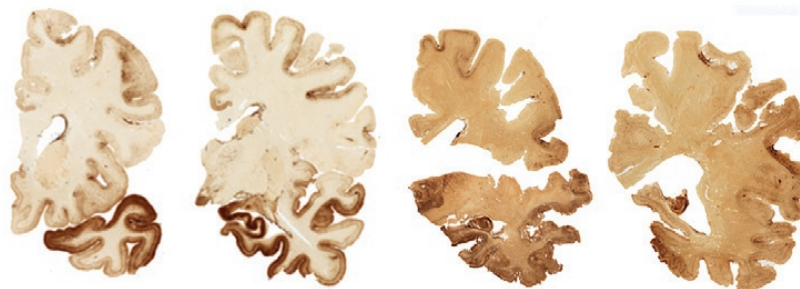
Stage II

Stage III

Stage IV

McKee 2013, Brain

Spinální traumata (ST)

ÚVOD

- 4/100 000 obyvatel
- převažují muži 3:1 (16-30let)
- dopravní (42%), pády (27%- vyšší věk), pracovní úrazy (10%), sport (7%), střelná zranění
- nejčastěji je postižena C4-6, Th11-Th12
- predispozice k poranění- vrozeně zúžený kanál
- 2/3 pacientů mají inkompletní léze

Mechanisms

- **primární**
  - komprese obratlem
  - flexe
  - extenze
  - rotace
- **sekundární**
  - vaskulární změny (autoregulace, hemoragie, mikrocirkulace, hypotenze, vazospasmy, trombóza)
  - elektrolytová dysbalance, biochemické měny
  - edém

Mišní šok

- **příznaky**

- svalová atonie, areflexie,
- ztráta volní hybnosti a anestézie
- atonie detruzoru,
- paradoxní ischurie,
- systémová hypotenze, reflexní vagová bradykardie, kožní hyperémie

- **trvání dny a měsíce**

- následně hyperreflexie, spasticita, spastický močový měchýř, sfinkter-detruzorová dyssynergie

Neurologické vyšetření a klasifikace

- **senzivní úroveň pro pravou a levou stranu**
- **motorickou úroveň pro pravou a levou stranu**
- **= neurologickou úroveň léze**
- **zjistit, zda je jde o kompletní či nekompletní lézi**
- **stupeň rozsahu míšňí léze**
  - A= kompletní
  - B= senzitivně nekompletní
  - C= motoricky nekompletní, svalová síla pod 3 u ½ svalů
  - D= motoricky nekompletní, svalová síla nad 3 u ½ svalů
  - E= normální

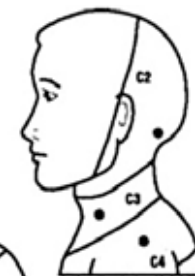
Jméno pacienta _____

Iméno vyšetřujícího _____

Datum/čas vyš. _____

MEZINÁRODNÍ STANDARDY PRO NEUROLOGICKOU KLASIFIKACI MÍŠNÍHO PORANĚNÍ

MOTORIKA

KLÍČOVÉ SVALY
(skórování je na zadní straně)

	P	L	
C5	☐	☐	Flexory lokte
C6	☐	☐	Extenzory zápěstí
C7	☐	☐	Extenzory lokte
C8	☐	☐	Flexory prstů (distanční falanga prostředníku)
T1	☐	☐	Abduktory prstů (malík)

ROVNÍ KONČETINA CELKEM (MAXIMUM) + = (25) (25) (50)

Komentář:

	P	L	
L2	☐	☐	Flexory kyčle
L3	☐	☐	Extenzory kolena
L4	☐	☐	Dorzální flexory hlezna
L5	☐	☐	Dlouhý extenzor palce
S1	☐	☐	Plantární flexory hlezna

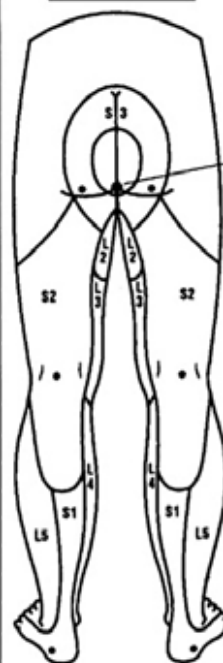
Volní anální kontrakce (ano/ne)

ROVNÍ KONČETINA CELKEM (MAXIMUM) + = (25) (25) (50)

LEHKÝ PÍCHNUTÍ DOTYK ŠPENDLÍKEM
P L P L

C2	☐	☐	☐	☐
C3	☐	☐	☐	☐
C4	☐	☐	☐	☐
C5	☐	☐	☐	☐
C6	☐	☐	☐	☐
C7	☐	☐	☐	☐
C8	☐	☐	☐	☐
T1	☐	☐	☐	☐
T2	☐	☐	☐	☐
T3	☐	☐	☐	☐
T4	☐	☐	☐	☐
T5	☐	☐	☐	☐
T6	☐	☐	☐	☐
T7	☐	☐	☐	☐
T8	☐	☐	☐	☐
T9	☐	☐	☐	☐
T10	☐	☐	☐	☐
T11	☐	☐	☐	☐
T12	☐	☐	☐	☐
L1	☐	☐	☐	☐
L2	☐	☐	☐	☐
L3	☐	☐	☐	☐
L4	☐	☐	☐	☐
L5	☐	☐	☐	☐
S1	☐	☐	☐	☐
S2	☐	☐	☐	☐
S3	☐	☐	☐	☐
S4-5	☐	☐	☐	☐

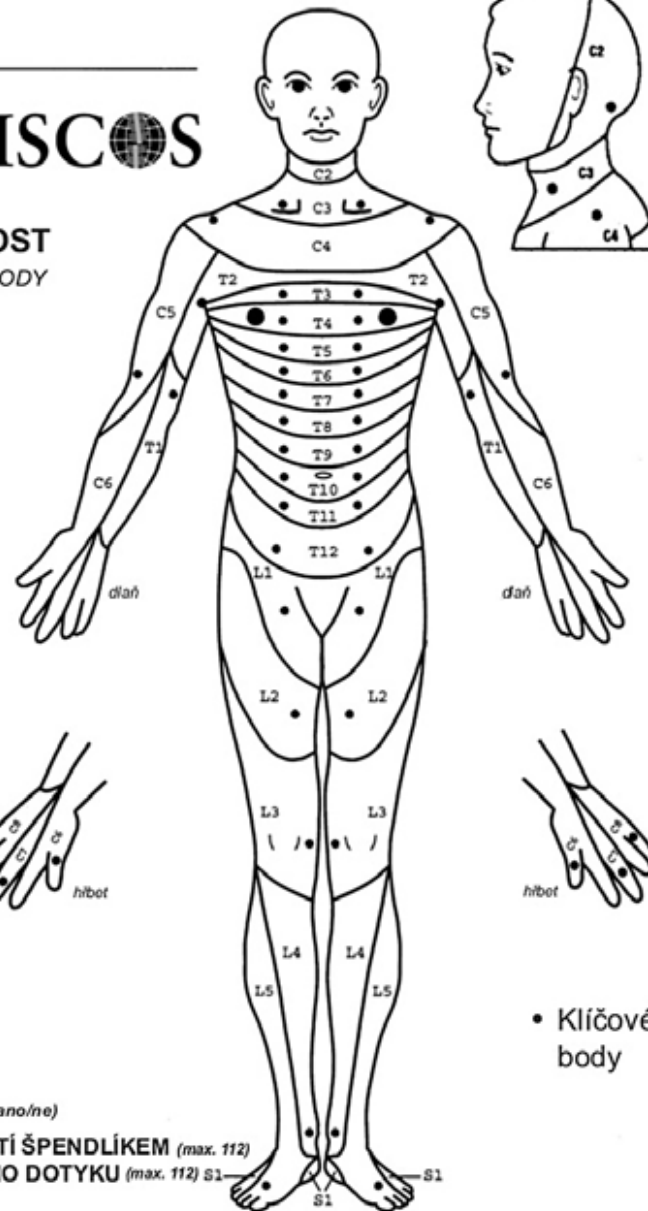
0 = chybí
1 = změněný
2 = normální
NT = notostavatelný

CELKEM { + = (56) (56) (56) (56) }
Hluboký anální tlak (ano/ne)

SKÓRE PÍCHNUTÍ ŠPENDLÍKEM (max. 112)
SKÓRE LEHKÉHO DOTYKU (max. 112) S1

CITLIVOST
KLÍČOVÉ BODY

• Klíčové body

NEUROLOGICKÁ ÚROVEŇ
nejkauzálnější segment s normální funkcí

CITLIVOST MOTORIKA

P	☐	L	☐
	☐		☐

NEUROLOGICKÁ ÚROVEŇ LÉZE

KOMPLETNÍ NEBO NEKOMPLETNÍ?
nekompletní = jakákoliv senzitivní nebo motorická funkce v S4-S5
ROZSAH MÍŠNÍ LÉZE (AIS)

pouze u kompletních poranění
ZÓNA ČÁSTEČNÉHO ZACHOVÁNÍ FUNKCE
nejkauzálnější úroveň s jakoukoliv inervací

CITLIVOST MOTORIKA

P	☐	L	☐
	☐		☐

Kompletní míšňí léze

- **nad C5:** spastická kvadruplegie, trvalá UPV
- **C5-Th1:** postižení HKK periferního typu v distribuci postižených myotomů a spastická kvadruplegie
- **hrudní mícha:** spastická paraplegie bez postižení horních končetin
- **thorakolumbální oblast:** paraplegie DKK převážně periferního typu

Ventilační změny u ST v závislosti na výši léze

<i>etáž postižení</i>	<i>*TLVC %</i>	<i>kašel</i>
C1a C2	5-10%	není
C3 až C7	20%	neefektivní, slabý
Th 1-Th 4	30-50%	slabý
od Th 5	minimální změny	normální

*Total Lung Vital Capacity TLVC

Inkompletní léze- akutní centrální míšní syndrom

- **segmentální** chabá paréza, atrofie a fascikulace,
- porucha algické a termické citlivosti v postižených segmentech
- větší slabost horních než dolních končetin
- taktilní cití je zachováno

Inkompletní léze- přední míšní syndrom

- chabá obrna v postižených **segmentech**
- spastická paréza či plegie a ztráta termické a algické citlivosti kaudálně **od místa léze**
- taktilní citlivost a propriocepce relativně ušetřeny

Inkompletní léze- syndrom hemisekce míšní

- Brownův-Sequardův syndrom
- **ve výši léze** anestézie pro všechny kvality a chabá obrna ipsilaterálně
- **pod místem léze** stejnostranná centrální paréza a ztráta propriocepce
- kontralaterální ztráta citlivost pro bolest a teplo

Inkompletní léze- syndrom zadní míchy

- vzácný
- centrální paréza či plegie **pod místem léze**
- a ztráta propiocepčního a vibračního cití
- vnímání bolesti a tepla zachováno
- při postižení C míchy bolesti a parestézie za krkem, horních končetinách a trupu

Diagnostika

- **RTG Cp**- 3 projekce (předožadní, boční, transorální projekce na dens)
- **CT vyšetření**
  - u pacientů s **GCS<14**, zároveň CT mozku
  - při nejasném nálezu na RTG
- **MRI** při podezření na poranění měkkých tkání, včetně míchy (např. neurologický deficit při normální CT C páteře)

Indikace k RTG vyšetření

Rizikový pacient- indikace k RTG vyšetření:

- GCS<15
- neurologický deficit
- jiné závažné a bolestivé poranění odvádějící pozornost od C-páteře
- bolestivost v oblasti C-páteře (spontánní nebo při vyšetření)
- snížení rozsah pohybů v oblasti C-páteře

Málo rizikový pacient (NEXUS kritéria)- není indikace

- není zvýšená citlivost nebo bolestivost při vyšetření C-páteře
- není neurologický deficit
- normální vědomí
- není intoxikace
- žádné další bolestivé poranění odvádějící pozornost od bolesti v oblasti C-páteře

Akutní management

- platí zásady ABCD
- fixace páteře (tvrdý límec) na transport
- zajištění dýchacích cest (intubace)
- zajištění oběhové stability (při neurogenním šoku)
- močová cévka
- neurologické vyšetření
- RTG vyšetření
- dekomprese míchy a stabilizace páteře
- následná intenzivní péče (zajištění respirace, oběhu, vnitřního prostředí, nutrice, prevence tromboembolismu, stresového vředu)
- rehabilitace

Problémy „chronické“ fáze

➤ **Respirační systém**

- stagnace hlenu, porucha expektorace
- infekce

➤ **Kardiovaskulární systém**

- autonomní dysreflexie: piloerekce, hypertenze, bradykardie, mydriáza, bolesti hlavy, zblednutí- při distenzi močového měchýře či střev
- ortostatická hypotenze
- ICHS
- hluboká žilní trombóza

➤ **Urogenitální systém**

- sfinkterová dysfunkce- čistá intermitentní katetrizace
- uroinfekce, urosepse, renální insuficience

Problémy „chronické“ fáze

➤ **Gastrointestinální systém**

- stresový vřed
- neurogenní střevo, zácpa až paralytický ileus
- inkontinence
- rektální stimulancia, miniklyzmata, digitální vybavení

➤ **Muskuloskeletární systém**

- osteoporóza
- zlomeniny- ne sádrová fixace, nejlépe vnitřní osteosyntézu
- přetěžování ramenních a loketních kloubů, záněty úponů

Problémy „chronické“ fáze

➤ **Kožní systém**

- dekubity, osteomyelitida
- popáleniny, omrzliny

➤ **Nervový systém**

- míšní spasticita
- posttraumatická syringomyelie
  - možná příčina dalšího zhoršení neurologického deficitu
- neuropatická bolest
- porucha termoregulace

syringomyelie

Kříž, Hyšperská, 2009